

Ancāns – Latgales cilvēks ar atvērtu dvēseli

15. septembra rīts atnesa sēru vēsti – naktī aizsaulē aizgājis aktieris **ROMUALDS ANCĀNS (67)**. Pasaulē viņš nācis 1944. gada 1. aprīlī – joku dienā. Varbūt tāpēc visu mūžu mīlēja plēst jokus, bet aizgāja laikā, kad Lielais Radītājs iekrāso rudeni. Savam – Dailes teātrim – aktieris nokalpoja 20 gadu un arī kino nospēlēja daudz košu lomu. Atcerēties krietno Latgales vīru PDz lūdza režisoram Jānim Streičam un Ancāna kursabiedriem – Dailes teātra 5. studijas aktieriem.

Jānis Streičs:

Var teikt, ka Romualdu pazinu kopš bērnības. Pirmo reizi viņu redzēju pašdarbnieku teātra izrādē *Čipolino piedzīvojumi*, kur viņš spēlēja kurmīti. Jau toreiz viņš bija kā liels labestīgs lācītis, rokas kā lāpsta, smaids atvērts. Pēc tam viņš no mana redzesloka pazuda. No jauna satikāties un sagājāties, kad Romualds jau bija atgriezies no armijas un mācījās Konservatorijā (*tagad Mūzikas akadēmija – PDz*). Var teikt, ka viņš bija mans aktieris, spēlējis kādās septiņās astoņās manās filmās, atveidojis kolorītus tēlus, kas cilvēkiem palikuši spilgti atmiņā. Patiesībā ar Jāzepa lomu filmā *Limuzīns Jāņu nakts krāsā* viņš bija pirmais, kurš pauda Latgales cilvēku garu. Arī *Likteņdzirnās* Vincents van Groks ir latgalietis.

Ancāns bija Latgales rakstura celmlauzis, viņam piemita liels personības spēks un burvestība, filmējoties mums nekad nebija domstarpību. Diemžēl *Rūdolfa mantojums* izvērtās par viņa pēdējo lielo lomu. Atceros, ka Romualda 60 gadu jubilejā novēlēju viņam Ēvalda Valtera mūžu un patiešām ticēju, ka tā varētu būt, jo viņš bija spēcīgs, dzīvespriecīgs. Bet sanāca citādi. Man viņš bija ļoti tuvs ne tikai kā aktieris, bet arī kā cilvēks. Kā draugs, par kuru var teikt – garam tuvs.

Akvelīna Līvmane:

Dailes teātra 5. studijā bijām dažāda vecuma – no 18 līdz pat 30 gadiem, bijām dažāda rakstura, bet kopā – vienots kodols. Varbūt tāpēc, ka bijām radniecīgas dvēseles. Romualdam kā Latgales cilvēkam bija dāsna dvēsele – gaišs, atvērts un sirsnīgs. Kad domāju par viņu un filmām, kurās viņš dzied, var just, ka viņš tur ielicis visu savu dvēseli. Kad viņš jau vairs nespēja Dailes teātri, mēs šad tad sazvanījāmies, Romualds stāstīja, ka raksta dzeju. Viņam gribējās izpausties, viņa dvēsele bija kā milzu okeāns. Pēdējo reizi viņu satiku apmēram pirms gada, bet par slimību uzzināju pirms kāda laika. Vienmēr jau ir cerība, ka būs labi, bet notika citādi. Ar Romualdu bija saprasties viegli. Gan kā ar kolēģi, gan cilvēku.

Jānis Paukštello:

Romualds bija mūsu 5. studijas kolēģis. Zēns no Latgales ar lielu humora izjūtu, uzticams draugs, uz kuru vienmēr varēja paļauties. Mēs visu mūžu esam plēsuši jokus, mums bija tādas stipras apcelšanās, kas, šķiet, ar citu nemaz nav iespējamas. Pēdējo reizi Romku satiku dažas dienas pirms viņa aiziešanas. Biju aizbraucis pie viņa uz slimnīcu. Lai arī bija skaidrs, ka viss iet uz galu, mēs jokojāmies. Pirms tam viņu bija apciemojis priesteris Andrejs Trapučka. Viņi bija izrunājušies, un Romualds teica, ka pēc tam viņam esot palicis vieglāk. Romka bija diezgan mierīgs. Atceros, viņš vēl noteica: «Cik Dievs būs lēmis, tik pietiks.» Romka bija stiprs cilvēks.

Ivars Kalniņš:

Tāds, kāds bija Ancāns, otra tāda mums nebūs. Man bija prieks un laime sēdēt kopā ar viņu grimētavā Dailes teātri. Viņš bija talantīgs un vienreizīgs cilvēks. Domāju, ka viņš aizgāja, jo nebija pietiekami novērtēts un pieprasīts, viņa talants palika līdz galam neizmantots. Man viņš vienmēr paliks gaišā atmiņā. Man viņa ārpātīgi pietrūks. Gan kā drauga, gan cilvēka. Lai viņam vieglas smiltis...

Mirdza Martinsons:

Mēs bijām kursa biedri, kuri cits citu ļoti mīlēja. Man ir smagi runāt, domāt par to, ka viņa vairs nav. Viņš bija ļoti labs, lādzīgs, sirsnīgs. Ar humoru, atvērtu dvēseli, viņš mīlēja cilvēkus. Es nevaru, ir grūti...

Nepabeigtās vakariņas.
1979. gads.

Limuzīns Jāņu nakts krāsā.
1981. gads.

Rūdolfa mantojums.
2010. gads.